

Ta pravica pripada pa, kakor ona o lovu, izključno občinam, samo da se te morajo za-njo pobrigati. Morda se tu ali tam utegne kdo braniti, ali da se cela zadeva uredi, vredno je občinam nastopiti tudi pravno pot. Upamo, da v tem obziru ne bodo nasprotovala tudi oblastva, kajti dokazuje se jim lahko, da pri sedanjih odnosnjih ribstvo ali riboreja ne more uspevati.

Godi se namreč, kakor vidimo, da odda oskrbnik grajščine za slepo ceno, skledo leče, pravico ribolova zakupniku. Ta pa odda te pravice, kakor kos kruha od hleba, drugemu, in ta za nekaj grošev še tretjemu, tako, da je v tej kupčiji od neopravičenega grajščinskega oskrbnika v četrte roke šla pravica loviti ribe. Razume se, da je med toliko trgovci dosta neukretnih, ki ne znajo, kaj je pravo in pošteno ribolovstvo, kaj jim na mari še le riboreja? Ne vemo tudi, ali so deloma ali celo nič podkovani s pravico lova, katera se dandanes tako strogo tirja. Od toliko najemnikov lovi se vse vprek, samo da se kaj dobi. Ker menda malo kateri je opravičen k lovu, tudi drugih ne more tožiti, tako je pa mreža ribjega lova vse preveč razpeta.

Kmetje ne morejo zabraniti, da se po malem vedno trosijo žaganice v vodo. Da bi pa je nalašč kdo trosil, tega ne verjamemo, pa tudi tacega od kazni ne izgovarjamo. Navadno pa se vozi od naših žag žaganje domu za steljo, večkrat se še pipajo za-nje. Ker pa se je to godilo pred več desetletji tako, in so vendar uspevale ribe, da so jih bili polni naši potoki, verujemo le, da je drugi sovražnik — požrešni in neukretni ribolovec jih odpravil. Temu se pa dá v okom priti s tem, da od neopravičenega grajščinskega oskrbnika se izroči pravica do ribolova sploh občinam, katere lažje pazijo na pravilno ravnanje z ribami.

Občine bi s tem korakom napravile si dvojen dobiček. Prvič bi si z najemščino ribolova pomnožile skromne dohodke, kar je marsikje že krvava potreba; drugič pa bi se tem potom najlažje doseglo varstvo ribam. Torej občine, ganite se in ne molčite, kakor imate slabo navado, da potem prepoznega koraka ne boste obžalovale.

Pohorski.

Sejmovi. Dne 13. junija v Žalcu, pri Sv. Andražu v Slov. gor., v Rogatcu, Kozjem, Siegersburgu, Brežicah in pri Sv. Janžu pri Spod. Dravogradu. Dne 15. junija na Planini, pri Sv. Barbari pri Konjicah, v Mozirju, Jurklostru, Arvežu, Gornji Radgoni, Lembahu, pri Sv. Vidu niže Ptujja, v Celju in Kostivnici. Dne 17. junija pri Sv. Trojici v Slov. gor.

Dopisi.

Iz Celja. (Okr. zastop — celjski Nemci?) pa † nadvojvoda Karol Ludovik). Dne 8. t. m. je zboroval slovenski okrajni zastop zadnjokrat. Načelnik gosp. dr. Sernee opomni navzoče najpoprej na veliko zgubo in žalost, ki je zadela Avstrijo, cesarja in njegovo preuzvišeno rodbino po smrti brata cesarjevega, preblagega nadvojvode Karola Ludovika. Vsi avstrijski narodi žalujejo in izražajo pri tej priliki svoje sožalje, udanost in ljubezen do cesarja in njegove cesarske rodbine. Slovenski zastopniki so ustali od svojih sedežev, izražajoč tako, da se strinjajo z besedami načelnikovimi, le zastopniki celjskih Nemcev(?) so obsedeli, kakor bi prilimani bili, kar slovensko večino vidno razjari, ki pritrjuje besedam č. g. Gregoreca, ki je nezaslišano predrznost celjski Nemcev(?) grajal in zahteval, naj se žaljivo in nedostojno obnašanje one nemške(?) manjšine zabeleži v zapisniku. Silni udarec je skušal vodja Nemcev(?),

znani Rakušev Pepi, nekoliko odbiti, pa ni bilo mogoče. Nemci(?) so dobro razumeli govor dr. Serneca, dva sta takoj ustala, pa ko je tretji zašepetal »sitzen bleiben«, so obsedeli vsi, gotovo ni na čast sebi in svojim volilcem. Zatem spominja se gospod načelnik še svojega namestnika, g. Hausenbihlerja, ki je nedavno umrl. Rajni nam ostane v blagem spominu zaradi mnogovrstnih in velikih zaslug v vsakem oziru. Nepozabno je, kar je storil za hmeljarstvo in konjarstvo v Savinjski dolini. — Okrajne doklade znašajo 25%, kar je lani dalo z drugimi dohodki vred 45665 gld. Stroški so veliki. Plača cestnikom je znašala 3094 gld., za posip 10695 gld., šolske doklade (7%) 10672 gld., uravnavanje Savinje 1500 gld., železnica Celje-Velenjska 4000 gld. itd. Vkljub temu je odbor tako varčno gospodaril, da je lani izdal manje 5757 gld. 83 kr., ne da bi kaj važnega bil zanemaril. Po pravici so torej slovenski zastopniki bili zadovoljni z računskim sklepom za leto 1895. ter izrekli po navsetu č. g. dr. Gregoreca g. načelniku in gg. odbornikom za njihovo spretno, varčno in požrtvovalno poslovanje najiskrenejšo zahvalo. Tako je končala za Slovence častno druga doba, v kateri je v okrajnem zastopu celjskem na krmilu bila slovenska večina. Nove volitve so že razpisane. Zmaga Slovencev je, kakor vse kaže — zopet gotova.

S Ponikve. (Shod volilcev.) Veliko veselje nam je napravil binškoštni ponedeljek državni poslanec č. g. dr. Lavoslav Gregorec, ko je na Ponikvi sklical shod volilcev, katerega nam je bilo zelo potreba, ker pri nas še imamo trdno zimsko spanje, če ravno bo kmalu poletje. Velika množica domačih faranov se je zbrala v lepo okičeni sobi g. Franca Podgorškega, a tudi tujcev ni manjkalo. Videl si jih v velikem številu iz Šmarija, potem iz Št. Jurija in celo iz daljnega Vranskega. Domači g. župnik predstavili so nam državnega poslanca, ki je potlej stopil na oder in prav mično, ter za vsakega kmeta razumljivo razlagal, kako težko da je v državnem zboru kaj doseči za Slovence, zlasti za slovenske kmete in temu je kriv nesrečni volilni red, po katerem tisti nimajo večine v državnem zboru, kateri so po številu v večini, Slovani. Nadalje je natanko razložil novi volilni red grofa Badenija, kateri sicer starih krivic za nas ne bo odpravil, se pridejo nove zraven, a nekaj bo boljšega: Slovani bodo lažje dobili zaveznikov, in ker ima novi volilni red kal v sebi za razdor starih krivic. Poročal je nadalje, kaj je uzrok, da vinska in žitna cena tako pada, namreč novi denar in za nas draga, za druge pa vredna colnina. Govoril je tudi o škodljivi lovski postavi, o prevelikem desetku, o novi davčni preosnovi, o slabi domovinski postavi, kako krivična je za nas pogodba z Ogersko. Pokazal je slednjič in z izgledi pojasnil, kako slabo se spolnjuje točka 19, katero so svelli cesar leta 1868. podpisali in po kateri imajo vsi narodi v Avstriji, torej tudi Slovenci enake pravice, a se nam vendar velike krivice godijo v šoli, pri sodiščih in drugih uradih, kjer še marsikje nečejjo slišati o slovenščini. Nazadnje nas je navduševal, da se moramo za vsako pravico, ki nam gre, zopet in zopet potegovati in se vsestransko izobraževati, da bomo imeli o vseh stanovih izobražene Slovence, ker le tako nam je mogoče priti do slobode in se otresti tujega jarma. Dolg je bil govor, a za nas še prekratek. Še bi bili radi poslušali, zlasti kmetje kazali so veliko navdušenost, in ko so se domači g. župnik zahvalili govorniku, zadonel je po dvorani trikratni »živio«, kar je dokaz, da je beseda šla do srca.

Iz Krčevine pri Ptujju. (»Kmet. bralno društvo«) je dne 25. maja priredilo veselico pri gostilničarju B. Windischu. Udeležilo se je taiste dokaj odličnih gostov iz mesta in okolice, kakor tudi precejšna

število zavednega kmečkega ljudstva. Gosp. predsednik pozdravi goste v kratkih stavkih, ter se spominja umrlega nadvojvode Karola Ludovika, na kar so vsi navzoči spoštljivo ustali. Gosp. knjižničar je deklamoval od g. Gomilšaka društvu poslani pozdrav, kojega je zbrano občinstvo z zanimanjem poslušalo in kojemu je sledilo ploskanje v dokaz, da je našel dotično pozdrav vesel odmev in v srcih poslušalcev. Na to smo se podali v hišo, kjer nam je vodja drž. trsnice razlagal cepljenje ameriškanskih trt. Gosp. J. Matjašiču naj bode na tem mestu izrečene iskrena zahvala; ob enem ga pa uljudno prosimo, naj ostane društvu vedno naklonjen in da bi nas zopet o priliki razveselil in podučil. Potem smo se podali zopet na vrt, kjer so se prepevale slovenske pesmice, kojih sladko doneči glasi so se razlegali po krčevinski dolini. Napilo se je med drugimi napitnicami g. predsedniku, kateri vrlo vodi čredo (bralno društvo), v katero pa se zaganjajo volkovi, nevedé zakaj. A mi pa smo in bomo stali čvrsto, ne zmeane se za sovražnike. Bralno društvo ima blagi namen, ljudstvo navajati k vsemu dobremu, ne pa kakor še nekaterniki trdijo, da je bralno društvo shajališče mladih ljudi in vsega, kar v hudo napeljuje. Taki, ki kaj ednacega mislijo, so pač še slabi na duhu; povabimo jih prav uljudno, da pristopijo k društvu in začnejo pridno čitati knjige, da si tako vsaj nekoliko z duševno hrano zbistrijo duhá.

Iz Celja. (Vabilo in prošnja.) Na c. kr. državni nižji gimnaziji z nemško-slovenskim učnim jezikom v Celju se je ustanovilo dne 27. maja t. l. podporno društvo za uboge učence. To društvo je prevzelo jako težavno nalogo, da bi po svojih skromnih močeh pospeševalo razvoj novega zavoda, ki je večinoma obiskovan od sinov našega manj premožnega oratarja. Bodoče šolske leto odpre se drugi razred. Izdatki bodo veliki, vzlasti ker se morajo revnišim učencem preskrbeti nove prepotrebne knjige. Prošijo se torej vsi mili mladino-ljubi, naj blagovolé z dobrohotnostjo na pomoč priti temu društvu. Posebno pa se še prosijo čč. gg. duhovniki, ki so znani po svoji milosrčnosti do učeče se mladine, da nabirajo med svojimi prijatelji in znanci ustanovnikov, oziroma društvenikov. Najmanjši enkratni prispevek za ustanovnika je 10 gld., letnina za društvenika vsaj 1 gld. Vsi prispevki, ki naj se pošiljajo blagajniku g. dr. Jos. Vrečkotu, advokatu v Celju, objavijo se namestu vsakega drugega potrdila v šolskem izvestju. J. Glowacki l. r., t. č. predsednik; A. Kosi l. r., t. č. tajnik.

Iz Dornove niže Ptuja. (Občinska volitev; strela.) Dne 27. maja je bila volitev za občinski odbor Pacinjski pri obč. predstojniku v Dornavi. Izvoljeni so bili odbornikom v I. razredu sledeči možje: Anton Pichler, Franc Pichler, Nace Druzovič, Anton Kovačec, Cizrl Martin in Ivan Vršič, vsi veleposestniki v Spod. Velovlaku. V II. razredu so izvoljeni: Blaže in Pavel Firbas, Jože Horvat, Jakob Frajnkovič, Juri Šegula in Miha Cvetko, posestniki v Dornavi; v III. razredu pa: Bezjak Peter, Slatič Martin in Anton Lajh, posestniki v Sp. Velovlaku, Tobias Franc, Janez Petrovič in Bratec Jožef, posestniki v Pacinji. — Dne 6. junija popoldne ob 3. uri je udarilo v poslopje vrlega posestnika Andreja Juriča v Dornovi hšt. 62 ter pri priči ubilo domačega hlapca, Franca Kamenšaka. Čudno pa je, da je posestnikova hčerka, katera je bila v istem nesrečnem trenutku tudi v hiši, ostala nepoškodovana.

Iz Podgorja pri Slovenjgradu. (Cesta; krčma.) Tri reči so, katerih posebno potrebujemo. Že dolga leta se nam obeta okrajna cesta skozi našo vas, a kedaj jo dobimo, Bog si ga vedi. Naše ceste so sploh tako slabe, da moramo v časih nujne vožnje odlagati na »boljše čase«. Naš gosp. župan je sicer tudi okrajni načelnik, a gotovo je še nujnejših skrbij v okraju,

da ne pride ta stvar v pravi tir. — Pošto smo skorej že imeli. Vsi smo že vedeli, da jo dobimo, pa — nič ni bilo. Kako potrebna nam bi bila, svedoči že okolnost, da hodi pót v Slovenji Gradec samo dvakrat na teden po pisma. Nekaj, česar drugi državljani ne bodo razumeli, nas tudi še teži. Ako dobimo kako nakaznico ali priporočeno pismo, ne moremo je v Slovenjgradu niti rešiti, ako nimamo potrdila županovega in pečata. Župana pa večkrat ni doma in včasih celo »časa nima« nam potrditi. To se nam zdi torej nepotrebna vpeljava, katero bi naj gosp. župan odpravil. Po drugod tega ne poznajo. — Krčmi imeli smo od nekdaj dve v vasi. Več jih tudi ne potrebujemo, pa — manje jih tudi ne sme biti, ker človek, posebno bolnik, mora imeti izbor, kako vino mu prija. To pa je nemogoče, kjer ni konkurence. Pri nas se je druga krčma odpravila. Kupil je poslopje neki Mozirčan, ker pa mu občina ni hotela pustiti obrti, moral je prodati in oditi od nas. Kjer je ena krčma, ki vspeva sijajno, tam je konkurenca gotovo potrebna.

Politični ogled.

Avstrijske dežele.

Dunaj. Četrtri splošni avstrijski katoliški shod se vrši letos začetkom meseca septembra v Solnogradu. — Poslanska zbornica državnega zbora je vsprejela postavo za lokalne železnice. Ker se mora dognati postavo gledé povišanja davka na sladkor, bode še bržčas dva dni zborovala. Ako se ta predlog vsprejme, podraži se pri nas sladkor za 50 odstotkov. — V Dreherjevi sobani je oni dan bil shod, ki pa ga je komisar razpustil, ker je dr. Lueger govoril zoper ogersko razstavo.

Češko. Nedavno je sklical poslanec dr. Šamánek shod volilcev na Sofijin otok v Pragi, da jim poroča o svojem delovanju v državnem zboru. Kar je dr. Šamánek povedal o svojih tovariših, to pač ni Mladočehom na čast. Večina teh išče bolj svoje koristi, kakor koristi svojih volilcev.

Štajarsko. Graški »Extrablatt« boja postane krščansko-socijalen. Mi ne verjamemo, da bi se kateri duhovniki ločili od konservativne stranke ravno pred volitvami. — Na Telovo so v Gradcu na Griesu slovesno blagoslovili popravljeno statuvo trpečega Zveličarja.

Koroško. Vlada novega volilnega reda za deželni zbor ni predložila svetlemu cesarju v potrjenje zaradi pomanjkljivosti. — V Millstattu je oni dan zboroval »bauerbund«, in se je hudo udrihalo po »klerikalcih«. Ovbe! — Gobanc stopi v kratkem v pokoj.

Kranjsko. V ponedeljek zjutraj je nagloma umrl v Budapešti državni in deželni poslanec kanonik Karol Klun, od kapi zadet, v 55. letu svoje dōbe. Bil je jako delaven in vesten poslanec, ki je marsikaj dosegel za Kranjsko in se tudi večkrat potegnil za pravice koroških in primorskih Slovencev. Večen mu spomin! — V torek je bil slovesno zaprisežen novi ljubljanski župan, gosp. Ivan Hribar.

Primorsko. Tržaški mestni zastop mora v šestih tednih poročati ministerstvu o ustanovitvi slov. ljudske šole. — Minolega tedna so se Rovinjeci stekli s čozoti, italijanskimi ribiči, ker ti preblizu naše obali ribijo.

Hrvaško. Oni dan je bil v Zagrebu shod zaupnih mož stranke prava. Izključili so dr. Franka in protestovali zoper slavljenje ogerske tisočletnice, češ, Hrvaško hoče ostati samostojno kraljestvo.

Ogersko. V ponedeljek je bila v Budapešti izredna slavnost. Z vsem mogočim bliščem se je praznovala obletnica kronanja svetlega cesarja za ogerskega kralja.